

HOTĂRÂREA nr. 1-55/2023
cu privire la examinarea contestației domnului
Xxxxxxx Xxxxxxx împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică
nr.3-88/2022 din 22.07.2022

23 martie 2023

municipiul Chișinău

Examinând, în ședință închisă, contestația domnului Xxxxxxx Xxxxxxx împotriva hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-88/2022 din 22.07.2022, audiind informația prezentată de către domnul **Andrei Roșca**, Consiliul Superior al Procurorilor-

C O N S T A T Ă :

La xx.xx.2022 în corespondența instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor a fost înregistrată adresarea cet. Xxxxxxx Xxxxxxx, prin care s-a solicitat tragerea la răspundere disciplinară a procurorului Xxxxxxx Xxxxxxx, pentru îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu la gestionarea cauzei penale nr.xxxxxxxxxx și pentru adoptarea unor hotărâri ilegale.

În virtutea prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, adresarea de referință a fost transmisă, pentru examinare, conform competenței, Inspecției procurorilor, care la xx.xx.2022 a dispus încetarea procedurii disciplinare, dat fiind faptul că nu au fost identificate temeiuri de tragere la răspundere disciplinară a procurorului vizat în adresarea solicitantului.

Decizia adoptată de către inspectorul din cadrul Inspecției procurorilor, Xxxxxxx Xxxxxxx, a fost contestată de către autorul adresării, solicitând anularea acesteia și aplicarea sancțiunii disciplinare procurorului care nu a luat măsurile corespunzătoare pentru ca faptele reclamate să fie investigate corect din perspectivă procesuală.

Prin Hotărârea nr.3-88/22 din 22.07.2022, adoptată de către Colegiul de disciplină și etică, contestația cet. Xxxxxxx Xxxxxxx a fost respinsă, iar decizia Inspecției procurorilor, adoptată pe caz, a fost menținută fără modificări.

Astfel, examinând cauza disciplinară de referință, Colegiul de disciplină și etică, a stabilit că *„în cadrul controlului nu s-a stabilit încălcarea cu vinovăție de către procurorul Xxxxxxx Xxxxxxx a obligațiilor corespunzătoare funcțiilor pe care le dețin, iar condițiile pentru tragere la răspundere disciplinară nu sunt îndeplinite cumulativ, nu au fost identificate temeiuri de atragere la răspundere disciplinară conform art.38 din Legea cu privire la Procuratură, iar decizia Inspecției Procurorilor a Procuraturii Generale din xx.xx.2022 este întemeiată și legală”*, motiv din care a respins contestația și a menținut decizia Inspecției Procurorilor.

Nefiind de acord cu hotărârea Colegiului de disciplină și etică, solicitantul, la xx.xx.2022, a depus contestație la Consiliul Superior al Procurorilor, prin care a solicitat intervenția în investigarea circumstanțelor invocate.

Examinând contestația depusă de către cet. Xxxxxxx Xxxxxxx și argumentele prezentate în susținerea dezacordului său, poziția exprimată de către reprezentantul Inspecției procurorilor, argumentele invocate în hotărârea criticată, precum și aspectele aferente soluționării adresărilor solicitantului, Consiliul Superior al Procurorilor

apreciază necesitatea admiterii contestației, casarea hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-88/2022 din 22.07.2022 și a deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, cu restituirea procedurii disciplinare Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

Pentru a se pronunța în acest fel, Consiliul Superior al Procurorilor a examinat poziția și argumentele prezentate de către cet. XXXXXXXX XXXXXXXX, materialele procedurii disciplinare, cadrul normativ relevant și raționamentele exprimate în hotărârea contestată.

Circumstanțele reținute în adresarea cet. XXXXXXXX XXXXXXXX.

Potrivit sesizării disciplinare, cet. XXXXXXXX XXXXXXXX reclamă îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu a procurorului XXXXXXXX XXXXXXXX la gestionarea cauzei penale nr.xxxxxxxxxxxx și adoptarea unor hotărâri ilegale.

S-a stabilit că la data de xx.xx.2022, în R-l al Inspectoratului de Poliție XXXXXXXX, al DP mun. Chișinău, a fost înregistrată plângerea cet. XXXXX XXXXX, precum că „în perioada xx.xx.2014 până la xx.xx.2020, persoane necunoscute, având intenția falsificării probelor în dosarul civil, au sustras și au deteriorat actele procesuale din dosarul civil nr.x-xxx/xx (fila xx din volumul X, fila xx din volumul X și fila xx din volumul X), pornit pe faptul încasării datoriei în sumă de X euro în beneficiul cet. XXXXXXXX XXXXXXXX.”

Astfel, în urma acțiunilor menționate, i-a fost cauzată o daună materială și morală în suma totală de XX lei (Xx euro serviciile avocatului și restul sumei le consideră ca prejudiciu moral...). Pe faptul dat a fost ponit procesul penal nr.xxx.

La xx.xx.2022 organul de urmărire penală a prezentat la Oficiul XXXXXXXX, al Procuraturii mun. Chișinău materialele procesului penal, cu propunerea de a nu porni urmărirea penală, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Examinarea materialelor a fost dispusă procurorului XXXXXXXX XXXXXXXX, care analizând argumentele ofițerului de urmărire penală, raportându-le la materialele acumulate în cadrul procesului penal, a constatat necesitatea efectuării unor acțiuni de urmărire penală, cu audierea martorilor, ridicarea înscrisurilor, care ar permite stabilirea circumstanțelor și a modului prin care au dispărut înscrisurile și au fost deteriorate actele procesuale în dosarul civil nr.x-xxx/xx (fila xx din volumul X, fila xx din volumul X și fila xx din volumul X).

Prin urmare, la xx.xx.2022 procurorul a pornit urmărirea penală în baza art.360 alin. (2) Cod penal. Efectuarea urmăririi penale în cauza penală nr.xxxxxxxxxxxx a fost dispusă organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție XXXXXXXX.

Procurorul XXXXXXXX XXXXXXXX a considerat că doar în cadrul urmăririi penale va fi atins scopul procesului penal prevăzut la art. 1 alin. (2) și alin. (3) Cod de procedură penală, art.6 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului, potrivit cărora organele de urmărire penală în cursul procesului sânt obligați să activeze în așa mod, ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu să fie trasă la răspundere penală și condamnată.

La xx.xx.2022, XXXXXXXX XXXXXXXX, pledând cu titlul de persoană căreia printr-un act dispus de procurorul XXXXXXXX XXXXXXXX i-au fost încălcate drepturile și interesele ocrotite de lege, a sesizat Procuratura mun. Chișinău, Oficiul XXXXXXXX cu o plângere,

prin care a solicitat efectuarea controlului asupra legalității ordonanței din xx.xx.2022, privind începerea urmăririi penale în cauza penală nr. xxxxxxxxxxxx.

Prin ordonanța procurorului, adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, șef-adjunct al Oficiului Xxxxxxx, Xxxxxx Xxxxxxx, din xx.xx.2022, plângerea lui Xxxxxxx Xxxxxxx a fost respinsă ca neîntemeiată.

Constatările Inspecției procurorilor

Verificând argumentele în speță, Inspecția procurorilor a reținut că în condițiile prevederilor art.13 din prezenta lege și ale Codului de procedură penală, activitatea procurorului poate fi supusă controlului din partea procurorului ierarhic superior și a instanței judecătorești.

Scopul legal al oricărei investigații oficiale a faptelor presupuse pe temeuri rezonabile a fi prejudiciabile îl constituie întreprinderea măsurilor, epuizarea tuturor căilor posibile în administrarea probelor pentru stabilirea circumstanțelor cauzei, chiar și fără obținerea unui rezultat, respectiv în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficientă la finalizarea căruia să nu existe nici o aparență de apreciere arbitrară a circumstanțelor care s-au aflat în originea faptei sau investigației.

Prin urmare, un procuror nu poate fi tras la răspundere numai pentru interpretarea normelor de drept și aprecierea circumstanțelor unui caz, bazate pe proprie convingere, formate în urma examinării datelor de fapt în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv.

Mai mult, hotărârile privind pornirea urmăririi penale; ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuít, învinuit; ordonanța prin care s-a dispus efectuarea expertizelor etc., reprezintă procedee legate de desfășurarea normală a urmăririi penale. Totodată, inspectorul a notat că prin însăși pornirea urmăririi penale nu se afectează careva drepturi sau libertăți constituționale.

Aceasta este o măsură prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică, care are scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și este proporțională anumitor restricții ce pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor menționate.

Prin urmare, Inspecția procurorilor a încetat procedura disciplinară, din motivul că nu au fost identificate temeuri de tragere la răspundere disciplinară.

Constatările Colegiului de disciplină și etică

Examinând contestația asupra deciziei Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, Colegiul de disciplină și etică a susținut verificările efectuate în cadrul cercetărilor și a acceptat argumentele privind lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară.

În acest sens s-a menționat că „*urmare a verificării contestației și materialului probator, Colegiul de disciplină și etică stabilește că alegațiile cet. Xxxxxxx Xxxxxxx nu s-au confirmat, iar acțiunile procurorului Xxxxxxx Xxxxxxx nu constituie abatere disciplinară*”.

De asemenea, Colegiul de disciplină și etică a reținut că Eugeniu Tocarcuc „*a acționat conform atribuțiilor funcționale și Legii cu privire la Procuratură, care prevăd că procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității și*

independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează”, iar „în cazul prezentat, materialul probator administrat atât în faza controlului de către Inspekția Procurorilor, cât și în procesul examinării nemijlocite de către Colegiu, denotă cu certitudine că elementele abaterii disciplinare menționate, nu sunt întrunite”.

Pe cale de consecință, Colegiul de disciplină și etică a estimat că decizia Inspekției procurorilor din xx.xx.2022 este întemeiată și legală, motiv din care a respins contestația cet. XXXXXXXX XXXXXXXX.

Pozițiile exprimate în ședință

În ședința Consiliului Superior al Procurorilor din 23.03.2023, inspectorul din cadrul Inspekției procurorilor, XXXXXXXX XXXXXX, a solicitat respingerea contestației cet. XXXXXXXX XXXXXXXX, cu menținerea deciziei Inspekției procurorilor și a hotărârii Colegiului de disciplină și etică.

Inspectorul a menționat că, potrivit prevederilor art.3 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează. Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții ce exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului, legată de exercitarea atribuțiilor sale.

Inspectorul a enunțat că în cazul prezentat materialul probator administrat, atât în faza controlului, cât și în procesul examinării nemijlocite de către Colegiu, denotă cu certitudine că elementele abaterii disciplinare menționate nu sunt întrunite.

XXXXXXXX XXXXXXXX a susținut argumentele expuse în contestație, solicitând casarea integrală a deciziei Inspekției procurorilor și a Colegiului de disciplină și etică, cu adoptarea unei noi hotărâri privind sancționarea procurorului XXXXXXXX XXXXXXXX, care nu și-au exercitat corespunzător obligațiile de serviciu la gestionarea cauzei penale nr. XXXXXXXXXXXX.

Procurorul XXXXXXXX XXXXXXXX a solicitat prin cerere examinarea contestației împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-88/2022 din 22.07.2022, în lipsa sa, specificând că își menține poziția expusă prin explicația din xx.xx.2022, în cadrul procesului de examinare a plângerii depuse de către domnul XXXXXXXX XXXXXXXX.

Aprecierile Consiliului Superior al Procurorilor.

Analizând hotărârea contestată și materialele procedurii disciplinare prin prisma criticilor formulate de XXXXXXXX XXXXXXXX, ținând cont de argumentele prezentate de către inspectorul din cadrul Inspekției procurorilor, XXXXXXXX XXXXXX, precum și de prevederile legale incidente, Consiliul Superior al Procurorilor constată că soluția dispusă de Colegiul de disciplină și etică și a Inspekției procurorilor urmează a fi casate, cu admiterea contestației, ca fiind întemeiată.

Atât Inspekția procurorilor, cât și instanța de disciplină și-au întemeiat soluțiile despre lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară prin prisma necesității respectării principiului independenței procesuale a procurorului, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează și al liberei aprecieri a probelor.

Independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză¹.

Pentru a promova încrederea publicului, procurorii trebuie să fie independenți, dar și să se simtă responsabili. Această responsabilitate trebuie exercitată cu respectarea drepturilor și libertăților individuale ale cetățenilor.

Art.101 alin.(2) din Codul de procedură penală declară expres că reprezentantul organului de urmărire penală sau judecătorul apreciază probele conform propriei lor convingeri, formate în urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege.

Astfel, dispoziția potrivit căreia probele sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare este completată de mențiunea că această apreciere se realizează în urma evaluării tuturor probelor administrate în cauză și se supune numai legii, ceea ce exclude posibilitatea întemeierii hotărârii numai pe anumite probe.

Potrivit normelor instituite în art.254 din Codul de procedură penală, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Așa cum stabilesc normele de procedură penală, în cursul urmăririi penale procurorul îi revine sarcina esențială, în primul rând, să administreze sau să permită administrarea doar a acelor probe care au aptitudinea legală de a fi administrate și, pe de altă parte, să aprecieze utilitatea și concludența probelor în dinamica procesului penal.

Prin copiile actelor de procedură, ce se conțin în dosarul disciplinar, se constată că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul XXXXXX din xx.xx.2022, s-a respins ca neîntemeiată plângerea depusă de XXXXXX XXXXXX împotriva ordonanței procurorului, adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii mun.Chișinău, șef-adjunct al Oficiului XXXXXX, XXXXXX XXXXXX din xx.xx.2022.

Ulterior, prin ordonanța procurorului XXXXXX XXXXXX din xx.xx.2022, s-a clasat procesul penal în cauza nr.xxxxxxxxxxxx din motivul că nu există faptul infracțiunii.

Prin ordonanța procurorului ierarhic superior XXXXXX XXXXXX din xx.xx.2023, s-a admis plângerea lui XXXXX XXXXX și s-a anulat ca fiind neîntemeiată ordonanța din xx.xx.2022 emisă de procurorul XXXXXX XXXXXX, cu reluarea urmăririi penale de către organul de urmărire penală al IP XXXXXX al DP mun. Chișinău.

Inspekția procurorilor s-a limitat, în mare parte, la actele de procedură care au fost puse la dispoziție de către autorul sesizării despre pretinse abateri disciplinare din partea procurorului, fără a clarifica care a fost implicarea procurorului în procesul de administrare a probelor, dacă a avut un rol activ în cursul urmăririi penale și dacă a înaintat organului de urmărire penală indicații pentru stabilirea adevărului.

¹ Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) în atenția Comitetului Miniștrilor al Consiliului Europei privind normele și principiile europene referitoare la procurori

Potrivit Regulamentului cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției procurorilor, aprobat prin Ordinul Procurorului General nr. 19/35 din 29.07 2016, în cadrul examinării sesizării Inspectorul este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru a verifica faptele invocate de autorul sesizării și a stabili existența sau inexistența elementelor constitutive ale abaterii disciplinare.

Pentru îndeplinirea acestei obligații, cadrul normativ instituțional îi oferă inspectorului dreptul, prin coordonare sau la indicația Procurorului General, să ia cunoștință de cauzele și/sau procesele penale, materialele și alte documente, care se referă la subiectul controlului, să solicite copiile documentelor relevante cazului, cu anexarea ulterioară la materialele controlului, respectând prevederile Legii nr. 245- XVI din 27.11.2008 cu privire la secretul de stat și dreptul de a solicita avizele subdiviziunilor specializate ale Procuraturii în cazuri concrete.

În speță, Consiliul Superior al Procurorilor consideră că este necesar ca inspectorul să facă uz de aceste drepturi pentru a asigura o verificare obiectivă a sesizării cet. XXXXXXXX XXXXXXXX și a decide în final cu referire la existența ori lipsa abaterilor disciplinare din partea procurorului. Este evident faptul că la evaluarea gradului de inacțiune din partea procurorului urmează a se ține cont de comportamentul ofițerului de urmărire penală ori existența unor motive de ordin obiectiv, care au condiționat derularea urmăririi penale în mod neefectiv.

Consiliul Superior al Procurorilor se aliniază poziției instanței de disciplină despre necesitatea respectării independenței procesuale a procurorului în gestionarea cazurilor penale. De rând cu această garanție, oferită de lege, trebuie de asigurat echilibrul între independența procurorilor și principiul responsabilității, procurorii trebuie să dețină puterea de a-și exercita responsabilitățile procesuale, având obligația de a asigura aplicarea corectă a legii și instrumentarea cauzelor în mod echitabil, eficient și în termen rezonabil.

Pentru modul de interpretare a legii, de apreciere a faptelor și evaluare a probelor nu ar trebui să survină răspunderea disciplinară, cu excepția cazurilor de rea-credință și gravă neglijență². Aceste recomandări sunt aplicabile și procurorilor, deoarece natura proximală și complementară a misiunilor judecătorilor și procurorilor generează garanții similare referitoare la răspunderea disciplinară.

Pentru a oferi un răspuns motivat la argumentele autorului sesizării despre pretense încălcări ale normelor de procedură din partea procurorului la investigarea dosarului penal, se impune reexaminarea faptelor invocate prin o analiză mai profundă.

Astfel, este imperios a se stabili, în contextul art. 275 alin.(8) din Codul de procedură penală, oportunitatea pornirii de către procurorul XXXXXXXX XXXXXXXX a urmăririi penale prin ordonanța din xx.xx.2022, în condițiile în care pe aceleași acuzații exista, deja, ordonanța irevocabilă din xx.xx.2021, emisă de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul XXXXXXXX, XXXXXXXX XXXXXXXX.

Din aceste motive se impune restituirea procedurii disciplinare Inspecției procurorilor, pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

² Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, în temeiul art. 37, art. 70 alin. (1) lit. f), art. 77, art. 86 alin. (3) lit. b) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, pct. 9.11 lit. b) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, pct. 81 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, Consiliul Superior al Procurorilor -

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A admite contestația domnului XXXXXXXX XXXXXXXX împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-88/2022 din 22.07.2022.

2. A casa hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr.3-88/2022 din 22.07.2022 și decizia Inspecției procurorilor din xx.xx.2022, privind încetarea procedurii disciplinare în privința procurorului în Procuratura municipiului Chișinău, XXXXXX XXXXXXXX.

3. A restitui procedura disciplinară Inspecției procurorilor pentru efectuarea investigațiilor suplimentare.

4. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriul *Hotărâri*.

5. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea de Apel Chișinău, în temeiul art.191 din Codul administrativ, în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea acesteia.

Membrii Consiliului Superior al Procurorilor:

Nº	Prenume și Nume	Semnătura
1.	Veronica MIHAILOV-MORARU	<i>absentă</i>
2.	Ceslav PANICO	<i>semnat</i>
3.	Inga FURTUNĂ	<i>semnat</i>
4.	Andrei ROȘCA	<i>semnat</i>
5.	Constantin ȘUȘU	<i>semnat</i>
6.	Eduard VARZAR	<i>semnat</i>
7.	Lilia POTÎNG	<i>semnat</i>
8.	Svetlana BALMUȘ	<i>semnat</i>

9.	Andrei CEBOTARI	<i>semnat</i>
-----------	------------------------	---------------

**Preşedinte al Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Angela MOTUZOC